

Fråga nr. 1 Pappans frånvaro ger samhällskonsekvenser

Enligt kanadensisk statistik från 2002 är det tydligt bevisat att pappans utanförskap som förälder har en direkt negativ inverkan på barnens uppväxt och statistiken talar sitt tydliga språk:

- 71 % av alla ungdomar som hoppar av gymnasiet har växt upp utan sin pappa
- 80 % av sexualbrottslingar med subjektivt riktad aggressivitet, har växt upp utan sin pappa
- 63 % av ungdomarna som begår självmord kommer från faderlösa hem
- 85 % av ungdomsbrottslingarna som avtjänar fängelsestraff kommer från faderlösa hem

Fråga:

Känner Ni till dessa effekter av pappans utanförskap och hur förhåller Ni er till pappans betydelse och delaktighet i barnens uppväxt?

Svar:

Uppgifterna är kända även om vi i skrivandes stund inte känner till hur motsvarande statistik skulle se ut för Sverige. Frågan är större än att det enbart handlar om pappans närvaro/frånvaro. Hur ser statistiken ut för vilket liv de levt tillsammans med mamman? De värsta effekterna av de ni talar om sker framförallt i socialt utsatta hem. Båda föräldrarna är viktiga för ett barn under uppväxten, och framförallt behöver barnen bra förebilder. Det räcker alltså inte med att båda föräldrarna är närvarande utan det behövs också föräldrar som tar hand om sina barn på bästa sätt. Den ena föräldern är inte viktigare än den andra och vilket kön föräldrarna har spelar mindre roll, vilket man inte minst kan se hos de barn som växer upp i familjer där föräldrarna är av samma kön.

Vi i Centerpartiet tycker att det är viktigt att samhället ger tydliga signaler kring detta, och på alla sätt uppmuntrar båda föräldrarna att ta sitt föräldraansvar. Att ta sitt föräldraansvar innebär också att inte hindra den andra föräldern från att träffa sina barn.

Fråga nr. 2

Falska anklagelser i samband med vårdnadstvister

Vårdnadstvister har ökat med 45 % de senaste 5 åren, från 2800 till 4000. I samband med en vårdnadstvist förekommer väldigt många falska anklagelser som aldrig behöver styrkas. Oftast döms pappan bort redan i det interimistiska beslutet, trots att det i vårdnadsutredningen inte på något sätt framgår att pappan är olämplig som förälder.

Fråga:

Hur ser Ni på falska anklagelser mot pappor i samband med vårdnadstvister och vad har Ni tänkt vidta för åtgärder för att minska dessa?

Svar:

En anledning till att vårdnadstvisterna har ökat kan vara just för att papporna idag vill vara mer delaktiga i sina barns uppväxt, vilket är mycket positivt. När det har gått så långt att det har blivit en tvist kan de falska anklagelserna komma från båda föräldrarna. Det är viktigt att domstolen som dömer i tvisten ser bortom detta och att inte gamla könsroller får styra vilket beslut som fattas.

Vi måste alltid se till barnens bästa, och i de allra flesta fall är det bästa att ha båda föräldrarna som delaktiga i uppväxten. Anklagelser ska följas upp, och där de inte kan styrkas ska domstolarna döma till bådass favör. Ett problem är att ofta är anklagelserna av sådan art att de inte går att styrka och då har det tidigare dömts till mammans favör. Det har blivit bättre på den fronten, men problemet med att det döms efter gamla könsroller finns fortfarande kvar och där måste vi fortsätta att arbeta för en mer jämlik syn på föräldrarnas förmåga att vara just föräldrar.

Fråga nr. 3 **Rättssäkra barnens umgänge med pappan**

En vårdnadstvist är oftast till synes en dragkamp om barnen. Verkligheten ser dock lite annorlunda ut. Mamman förvägrar barnen umgänge med pappan. En studie från Kanada visar att 50 % av mammorna efter en separation ansåg att den biologiska "pappan" inte längre var viktig i barnens liv efter en separation. 40% av mammorna erkände att de saboterade pappans umgänge medvetet för straffa denne. I en vårdnadstvist vill pappan ofta bara ha delad vårdnad och delat umgänge och inte mer. Mitt i detta står barnen, som vill vara en del av bådas liv.

Fråga:

Hur skulle Ni vilja rättssäkra barnens möjligheter till umgänge med båda föräldrarna, trots att det råder en vårdnadstvist?

Svar:

Vi kan inte svara för den kanadensiska synen på föräldraskapet, och eftersom det inte finns motsvarande undersökning för hur svenska mammor ser på pappans roll går det inte att svara på frågan utifrån detta. Det viktiga för oss i Centerpartiet är att se båda föräldrarna som föräldrar, med samma förmåga och samma ansvar. Individerna är viktigare än könstillhörigheten. Det är i Sverige inte tillåtet för någon av föräldrarna att förvägra den andra umgänge med barnen under vårdnadstvist så länge det inte finns någon dom på var barnen ska bo under tvisten. Den lagen måste följas och det finns också fall där den förälder som har förhindrat ett umgänge har blivit straffad för det. Lagstiftningen är tydlig på den punkten och domstolarna måste se till att lagen efterlevs. Även om den ene föräldern tilldöms vårdnaden om barnen så har fortfarande den andre föräldern umgängesrätt så länge det inte är olämpligt för barnen och, detta är viktigt, den vårdnadshavande föräldern är skyldig att medverka till att barnen kan träffa den andre föräldern.

Fråga nr. 4 Stimulera till ökad delaktighet

Idag finns det 1 300 000 pappor, varav ca. 500.000 lever i en separerad relation till sitt. ex. Denna grupp pappor är idag en kapitalstark köpkraft, men få har sina barn mer än varannan helg. Om dessa pappor fick mer tid tillsammans med sina barn så hade mammorna fått mer tid för att kunna komma ut i arbetslivet eller för att omskola sig för nya yrkesval.

Fråga:

Hur skulle Ni vilja stimulera till att pappan blev mer delaktig i barnens liv?

Svar:

I de allra flesta fall kommer föräldrarna själva överens om hur de ska ordna för barnens boende, och denna valfrihet måste få finnas kvar. I takt med att föräldrarna också tar ett större delat ansvar för barnen medan de fortfarande lever tillsammans så kommer också andelen barn som har delat boende med sina föräldrar efter en separation att öka. Det handlar om att genom information och opinionsbildning öka medvetenheten kring hur viktiga bägge föräldrarna är för barnen under uppväxten.

När det uppstår en vårdnadstvist så tas det även hänsyn till vem som har varit mest med barnen under den tid som föräldrarna levde tillsammans. Den förälder som varit hemma när barnen varit sjuka har till exempel en fördel i tvisten. Återigen handlar det om att bryta gamla könsroller och uppmuntra föräldrarna att dela på ansvaret medan de är sammanboende.

Fråga nr. 5 Våld i nära relationer

Redan 2005 gjordes en stor undersökning i 30 länder om våld i nära relationer där det framgick att det är lika vanligt att kvinnan utövar fysisk eller psykiskt våld mot mannen. Trots denna kunskap har informationen tystats ner för att kunna bibehålla bilden av mannen som förövare och kvinnan som offer. En bild som slår direkt mot pappan eftersom han är man.

Fråga:

Hur ställer Ni er till denna bild och hur har Ni tänkt arbeta för att ge media och allmänheten en bättre bild av pappan?

Svar:

Skillnaden mellan mäns och kvinnors våld mot sin partner är att männens våld oftare är våldsammare och oftare leder till svåra skador och dödsfall. Efter att ha letat efter statistiken ni hänvisar till, utan att hitta den, kan vi endast svara allmänt på frågan. Oavsett detta så kan vi aldrig godkänna att någon utövar våld, vare sig det handlar om misshandel i hemmet eller utanför och det är heller ingen skillnad vilket kön förövaren har. För en man som blir misshandlad av den kvinna han lever med finns det en motvilja mot att anmäla våldet av rädsla för den skam som finns kring detta. Är det manligt att få stryk av sin fru? Det finns skamkänslor även kring det motsatta, men där är omgivningens syn annorlunda.

Under de senaste åren har mansmisshandel uppmärksammas mer i media, men det finns mycket arbete kvar för att minska skamkänslorna och den sociala bilden av mannen och kvinnan. Även här är det individen som ska stå i fokus. Vi är alla mer individer än vårt kön.

Fråga nr. 6 Förutfattade meningar om pappan i familjerätten

Redan i slutet av 90-talet kom dåvarande JO med stark kritik avseende familjerättens arbete i vårdnads-, boende- och umgängesutredningar. BBIC (Barns Behov I Centrum) blev resultatet, där det bl.a. står att "utredarna skall söka fakta och inte arbeta med förutfattade meningar". Återkommande uppmärksammas det i media att socialtjänsten brister i struktur och ämbetsansvar när papporna kommer i kontakt med familjerätten, både avseende anmälningar om oro för barn samt om det sker en vårdnads-, boende- och umgängesutredning. Pappan blir utdömd ur barnens liv utan att det ens framgått att han varit olämplig som vårdnadshavare.

Fråga:

Hur har Ni tänkt Er att säkra att även pappan får ett opartisk bemötande och att man vid en utredning sätter fokus på barnens behov av båda föräldrarna?

Svar:

Kan vi kalla oss ett rättssamhälle så länge vi inte dömer människor utifrån sina gärningar och inte utifrån våra förutfattade meningar? Det pågår ständigt ett arbete för att förhindra att fel begås och arbetet för att förbättra synen på båda föräldrarna måste fortsätta ända fram till dess att jämställdhet har uppnåtts. Att utbilda personal inom bland annat socialtjänsten i genusfrågor är en av många vägar att gå. Att regelbundet följa upp socialtjänstens beslut är en annan. En av de allra viktigaste uppgifterna är att ändra samhällets bild på vem som är den bästa föräldern, att få människor att förstå att det inte handlar om könstillhörighet utan förmåga.

Fråga nr. 7 Tingsrätten dömer bort pappan direkt

Det är allmänt känt att pappan redan från start av en vårdnadstvist "interimistiskt" blir bortdömd från barnen, oavsett bakomliggande historik eller orsak. Många gånger har pappan haft barnen mer tid än mamman, innan vårdnadstvisten tog sin början. Detta utsätter barnen för ett otroligt psykiskt lidande och många gånger framgår det redan från start att mamman är mindre lämpad, men får trots detta boendet för barnen.

Fråga:

Hur har Ni tänkt Er att rättssäkra att barnens verkliga behov av en trygg och stabil miljö och umgänge med båda föräldrarna, och hur förhåller Ni er till pappan som boendeförälder?

Svar:

Det allra vanligaste är att föräldrarna tilldöms gemensam vårdnad under vårdnadstvisten. Även om den ene föräldern interimistiskt tilldöms ensam vårdnad så kvarstår umgängesrätten för den andre föräldern, så länge ett sådant umgänge inte bedöms vara olämpligt för barnet. Innan någon tilldöms den interimistiska vårdnaden under tvisten måste båda föräldrarna ha bedömts utifrån samma kriterier. Så ska en rättsstat fungera.

Om boendeföräldern är en man eller kvinna spelar ingen roll. Det viktiga är att domstolen alltid dömer utifrån barnens bästa.

Fråga nr. 8 Underhållsbidrag är konfliktdrivande

Den förälder som har barnen mindre än 4 dagar per månad skall betala fullt underhåll till den andra föräldern. Detta ekonomiska system är konfliktdrivande om tex. pappan vill umgås mer med barnen än just varannan helg, eftersom mamman då får mindre i underhåll.

Fråga:

Hur har Ni tänkt Er att få ett fungerande ekonomiskt system som uppmuntrar umgänge för barnen med båda föräldrarna och som inte är konfliktdrivande?

Svar:

Era uppgifter är inte helt korrekta. Enligt Föräldrabalken 7 kap. 4 § har den förälder som betalar underhåll rätt att göra avdrag om den har haft barnet hos sig minst fem dagar i sträck eller sex dagar under en månad. Det dygn då barnet kommer till föräldern räknas inte in i detta. Om föräldern har haft barnet hos sig enstaka dygn så räknas de alltså inte alls. Det innebär att en förälder till exempel kan vara med sina barn varannan helg och en vardag mitt i veckan utan att det påverkar underhållet. Avdraget är 1/40 av det totala underhållet och blir vanligen då: $1273 \times 0,025 = \text{ca } 32 \text{ kronor/dag}$. Att man inte delar månadens underhåll med antalet dagar är på grund av att en del utgifter kvarstår för boendeföräldern, som försäkringar och liknande.

Vi ser att detta system fungerar bra och har i nuläget inga planer på att arbeta för en förändring. Men vi är alltid beredda att överväga våra beslut om något bättre kommer upp. Välkomna alltså med förslag på hur systemet med underhållsbidrag skulle kunna förändras.

Fråga nr. 9 Incest är ytterligheten av kränkning

Media, polis och olika organisationer blåser upp bilden av mannen som sexualförbrytare. Statistiken visar att det går endast 9 pappor som är förövare på 1 300 000 pappor/år. Det innebär 0,0000069 %! Trots detta så anmäls pappor som aldrig förr i vårdnadstvister, där pappan omedelbart förlorar all kontakt med barnen. Att bli rentvådd kan sedan ta flera år, vilket slår sönder dessa pappor både mentalt och socialt. Även när det är bevisat att mamman har gjort en falsk anmälan mot pappan, får hon behålla vårdnaden om barnen och får oftast ingen juridisk påföljd. Slutsatsen blir att rättsväsendet belönar falsk tillvitelse.

Fråga:

Hur har Ni tänkt Er att få bukt med detta problem?

Svar:

Att få bukt med ett problem där ena parten ljuger är naturligtvis mycket svårt. En vårdnadstvist är ibland smutsig med falska anklagelser som följd. Det kan aldrig accepteras och en förälder som smutskastar en annan med falska anklagelser bör få någon form av påföljd när det uppdagas.

Problemet med den här typen av anklagelser är att de är svåra att kontrollera, samtidigt som domstolens och socialtjänstens uppgift alltid är att ha barnens bästa för ögonen. Misstanken om att ett barn far illa måste alltid beaktas. Av vissa parter i en vårdnadstvist har detta utnyttjats på ett cyniskt sätt. Å andra sidan får vi inte riskera att våra barn far illa.

När den här typen av händelser uppstår är det oerhört viktigt att samhället ställer upp med stöd för att den fortsatta kontakten mellan barnet och den anklagade föräldern blir så bra som möjligt.

Fråga nr. 10 Att prata om pappan som offer är tabu

Både media och makthavare försöker undvika att prata om mannen eller pappan som offer. Oftast framstår mannen som "livsfarlig", "förövare" eller till och som djur...

Fråga:
Hur förhåller Ni er till detta?

Svar:
Det är beklagligt att det sociala samhället har så svårt att betrakta mannen som offer. Där har vi alla ett gemensamt ansvar för att se att offer inte är genusbundet utan någonting som alla kan vara, detta gäller naturligtvis även begreppet förövare. Det handlar ytterst om att arbeta för en förändrad syn på genus och individ, att vilja och våga förändra synen på män och kvinnor som starka respektive svaga.

Svarande Centerpartiet i Södertälje:

*Katarina Thollander
Tage Gripenstam
Centerpartiet i Södertälje*